

ברית החנועה הקיבוצית
דף דצמבר

סדר אשראי בחעשיה הקיבוצית

המו"מ המחמיד לגיוס אשראי מחאים להש-
קעות הדרושות בהקמה מפעלי העשייה חדשים
בקיבוצים ולייעול המפעלים הקיימים בקיבו-
צים, מחייב לדעת בהקדם את מצבו של כל
מפעל ומפעל ומה ההשלכות שיש לקיומו על
הפעילות הכלכלית של המשק.

יש לדעת שהלקה של החעשייה בהכנסותיהן
הכוללות של המשק הקיבוצי מתקרב ל-50%
ויש להניח שבעתיד הקרוב יגדל אחוז הכנס-
ותיה. ספק אם כל מפעל העשייתי המצוי
במשק מחזק את חוסנו הכלכלי ואפשר להניח
שקיימים מיעלים המסככים את המשק, הגם
שענפי החקלאות רווחיים למדי.

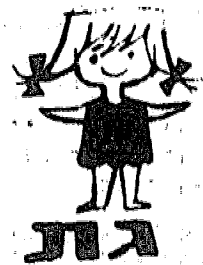
כידוע, החלו עשרות קיבוצים לנהל את
פעילותם הכלכלית בשטח האשראי המרוכז ובכך
הם נעזרו באורח פעיל במשרד החקלאות.
קיימת איפוא שאלה כיצד לחאם את שיטת האש-
דאי הכוללת של המשק הקיבוצי כאשר עניני
החקלאות קשורים למשרד החקלאות ועניני
העשייה קשורים למשרד המסחר והתעשייה.

בישיבת הוועדה הכלכלית של הברית ב-1
לדצמבר נדונה שאלה זו תוך דיון על הצורך
בעריכת סקר של מפעלי העשייה הקיבוצית.
הדיון נעשה דחוף, כי משרד המסחר והתעשייה
העמיד תקציב מחאים לעריכת הסקר בשנת הכ-
ספים 66/67 ולפי שאלון שהוצא על ידו.
מובן שמשרד המסחר והתעשייה מחייבם לכל
מפעל קיבוצי כלחי הנושא את עצמו עם חש-
בון עצמי שלו בסעיפיו השונים. גישה זו
עוררה ויכוחים בישיבת הוועדה הכלכלית.
בעוד חלק מן החברים תמך בגישה הנדונה
מחוך הצון לעמוד על דרך ניהולו של המפעל
(רווחיותו וייעולו) מבלי לערוב מין בשאינו
מינו, דבר המחייב לנתק את החשבון של החון
העצמי מן החשבון הכולל של החון העצמי
של המשק, טענו חברים אחרים, שאין לעשות
הפרדה כזו ויש להתייחס למפעל העשייתי
כלענף מענפי המשק, אגב כך, יקל לנהל מו"מ
להשגת אשראי המושפעת מגודלו של החון העצמי.

אשר לשאלון של משרד המסחר והתעשייה,
עמדו רוב החברים על הצורך בהכנסת שינויים
בשאלון המוכאוח בו כדי לקבל מושג נכון
יותר על מצב המפעלים.

הוועדה הכלכלית הטילה על ועדה מיוחדת
להביא הצעות להחלטה לישיבה שניה של הווע-
דה הכלכלית. לידיעת החברים: מדובר בהקמת
קרן משלימה ששוחפים לה יהיו: הממשלה,
חברת העובדים, בנק ישראל-אמריקה וקרנות
התנועות ומטרה להשקעות במפעלי העשייה
הקיבוצית בסך של 20 מיליון ל"י אשר תרוכז
תוך שלוש שנים. מחפיקיה יהיה להשלים הל-
וואות להשקעות נוסף על מקורות אחרים.

כך, מניחים, יש להגביר את האשראי
להון חוזר. מעריכים שיודדשו למטרה זו
כ-20 מיליון ל"י בשנות קיומו של איגוד
העשייה הקיבוצית גויסו על ידו 6 מיליון
ל"י כהלוואות להון חוזר, נוסף ל-12 מיל-
יון שגויסו שלא באמצעות האיגוד.

בשבועות האחרונים הפך רוב חברינו העוב-
דים ב"גח" בחופש עקב הפסקת עבודה כמעט
כללית בבית-החרושת.

לבקשתנו מסר לנו סדרן העבודה במפעל -
הח' מאיר - את ההסברים הבאים לחופשה הכ-
פוייה:

- 1) הפסקה בקטיף החדרים ולא נחקבל פרי.
- 2) המכונה החדשה לעיבוד זיתים הביאה
לייעול ניכר במיונם ובאריזתם. עבודה זו
נסתיימה בתחילת דצמבר במקום בסופו החס-
כון בעבודה עקב היעול מסתכם בערך כ-
60 הביות זיתים ליום במקום 35 לפני כן.
- 3) לא היחה לנו עבודה אלטרנטיבית. כי-
דוע אין בעונה זו ידקות לעיבוד.

הפועלים השכירים גם הם קיבלו חופש
בתשלום מלא, כמוכן. חנאי החופש לפועלים
השכירים הח: בשלשת השנים הראשונות לע-
בודתו מקבל הפועל 12 יום חופש לשנה,
בכל שנה נוספים לו יומיים דבסך הכל הוא
יכול להגיע עד 25 יום בשנה. הפועלים הש-
כירים אינם ששים לקבלת החופש, כל את החש-
לום עבודת הח מקבלים אוטומטית סביב פסח.
בבית-החרושת עובדים עתה רק פועלים שכי-
רים קבועים. הזמניים נשלחו.

המפעל היה נאלץ, כמוכן, לשלוח הביתה
גם את חברי המשקים, שנפגעו מכך לא מעט.
משהו שזו עונה אשר אינה משופעת בעבודה.

עתה מתחיל לזרום הפרי באופן נורמלי.
האריזה מתחילה בימים אלה ויחכן שתהיינה
עוד הפרעות בגלל מזג האוויר, אך מקוים
שבקרוב יוכנס המפעל לעבודה מלאה של שתיים
עד שלוש משמרות. בנוסחיה ממשיתים לעבודה,
אולם באמצע ינואר ייעשה בת "אובדול" כללי
במשך שבועיים, בעוד כשבועיים יתחילו ליי-
צר גם קצה הדרן.

לאילנה
ולבני משפחת סרמן
במות האב - הסב
אנד משתתפים באבלכם

עבודת הבנייה אצלנו נכנסת לשלב של ביצוע אינטנסיבי והן מקיפות את המשק משלושה עברים.

מצד מזרח, בכניסה למשק, מוקמים עתה 4 בתי מגורים של שיכון ורחיקים; כמאה מטרי מכאן צפונה, בדרך למגרש פדורגל עוד שני בתים מסוג זה; בקצה מזרח בית-הספר, סמוך מאוד לחממות הוורדים נמצאת בשלב הגמירה - "פינת הנוער"; מצד מערב, ממש על גבול שדה הירק - מוקם חדר מוסיקה וליד המרפאה - בית חדר החולים.

בכל מקום בניה - ערימות חול וחצץ, הבניות וקדשים ומעל לכל רעש מכונות החפירה והציקה, הפועלים המועטים יחסית עובדים ממקום למקום. הם מיישרים, מגדדים, מודדים ויוצקים.

ולחלן פרטים נוספים מפי אריה:

היו לנו היסטוסים אם לבצע את כל עבודת הבנייה בשיטת הרז'י (אחריות שלנו) או בשיטת הקבלנות על ידי מפעל הבנייה. אולם קצב העבודה הוא עתה כה מהיר ומשולב, שפשוט איחרנו את המועד כדי להכריע סופית בענין זה. ובכל זאת, יתכן מאוד שחדר המוסיקה וחדרי החולים יימסרו לבני-צוץ קבלני של מפעל הבנייה, באם זה יסכים לקבל רק חלק מהיקף הבנייה אצלנו על אחריותו.

בשיכון הוותיקים חסחיים בסוף השבוע הבא יציקת היסודות ויחל מיד בבניה. נסתיים הויכוח עם הדיירים העתידיים לגור בשכונתם אלה וניתנה להם האפשרות לקבוע לפי רצונם האינדיבידואלי של כל אחד מהם את החלוקה הפנימית בין החדר הגדול לבין המטבחון.

העבודה בחדר המוסיקה ובחדרי החולים חתהה במשולב.

דנים עתה על בנייה פעוטון ורגן ילדים, שהכנות לקראת בנייה זו נמצאות כבר בשל של חכנון סופי.

על ידי משרד השיכון הובטח לנו חקציב להוספת שירותים בבתי המעבר החדש, סוכים על כך, מסיבות שונות, כמזכירות שלנו. וחבל מאוד. מעט מאוד משקים ישנם שלא ניצלו הזדמנות זו לתקן את חנאי הדיור בשיכוננו מעבר אלה.

כזכור, החלטת שחנן דניאל יכנס לרי-כוח הבנייה, אך טרם נכנסה החלטה זו מן הכוח אל הפועל. טובלים מכך חברים רבים בכורים קטנים, שהיו צריכים להחלק בין שנינו לדאגה ולאחריות. חובת על המוסדות המתאימים להוציא סוף סוף ענין זה מנקודת דת קפאדנו, כי בעוכרנו הדבר.

"פינת הנוער"

לאחרונה נוסף לנו בשטח בית הספר נכס חשוב בתחום הבניה - "פינת הנוער", אשר הקל את קליטתם של ילדים ונוער. המיבנים הוקמו במימון הסוכנות ובתוכניתה.

בסיומנו במחנה התעכבנו ליד "הפינה" המבהיקה בלובן מיבניה והמזמינה להציץ בהם.

רות מ. המטפלת בחברת הנוער נמצאה ארוחה ענה במחסן קטן, גדוש עד אפס מקום בדברי לבוש שונים ומוקפת בבנים ובנות, שנוצקו הנה בשעה ההפסקה. רעש והמולה - היום מחלקים משהו חדש מן הנשלה להם ממחסן עליית-הנוער. רק עת צילצולו הממון והצורם של פעמון בית-הספר, הקורא לשוב ולהתכנס לשיעורים בכיתה, רוח לרות ובאדיבות מזמינה היא לשיחה חור כדי סיוור במיבנים החודשים.

קודם כל החרשמנו לחיוב מתוכנית הבנייה, שהיא פשוטה, יעילה ומחושבת היטב לצרכים.

"הפינה" כוללת בית-מגורים גדול ל-40 ילד בעל שני אנפים, שכל אחד מהם מחולק לשני אנפי משנה מופרדים זה מזה במקלחת ושידורחים. לידו נבנתה כיחה יפה, שהוצמדה לאחזק הכיחות במקום ושוחחה לה, לפחות מבחינה חיצונית צורה דומה (טיח אפור).

לגמרי בנפרד מהם הוקם ביתן המיועד למסן. בכיתו זה, שהוא די מרווח, תוצבנה לפי תוכניתה של רות, נוסף לארונות ולשאר האביזרים הנחוצים גם שתי מכונות - לגיהוץ ולתפירה. המטרה היא - שכל דבר ייעשה בזמן ובמהירות האפשריים וכדי שלא יהיה הכרח לעלות עם כל דבר קטן או גדול למחסנים הקיימים, שהמרחק אליהם מקצה בית הספר הוא כידוע לא מן הקטנים...

החברה מונה עתה 43 ילד. "הטיפול בקבוצת ילדים כה גדולה - אומרת רות - שהוריהם אינם במקום - דורש הרבה זמן - ובכל אופן הרבה יותר מאשר ניתן לזה עכשיו (יום וחמש שמיניות). כאשר יימצא כל הנחוצך במקום אפשר יהיה להכניס לעבודה אחת מבנות החברה כדי שתעזור. והדבר רצוי גם מבחינה אחרת - הרי צריך לחנך את הבנות לידיעה עבודות הבית השונות ולאחריות בהן".

רות, כמוכון, אינה משלה עצמה, שלא צפויים לה בענין זה קשיים מסוימים שבמו"מ, אך כאמור היא לא חובלת ליותר על דברים הכרחיים. האם לא כדאי להסדיר את העניינים בלי מרידות מיותרות? מה גם שאין דברים אלה, לדעתה של רות, כרוכים בהוצאות גדולות.

סיוורנו גם בבית המגורים הנוכחי, שהילדים גרים בו כחנאי צפיפות קשים. ברוב החדרים ישנם 6 ילדים ולא קשה לתאר מה עלוב מראהו של חדר כזה. "וזה לא באשמתם של הילדים - ממחרת רות להעיר - כי הילדים דורש קא נחמדים מאוד", החנאים הם אשר גורמים לעזובה. לרות תוכנית ברורה כיצד יש לסדר את הבית החדש כדי שישררו בו סדר ונקיון.

החסר בבניינים "כמעט-גמורים" - חשמל, ציוד למקלחות ולמחסן, ארונות לבגדי עבודה ועוד פריטים הנחוצים לסיוור מתקבל על הדעת של חדרים שיצוה. רות מקווה, שבהתאם להחלטת המזכירות תנוצנה "הגמירות" בשבועות הקרובים.

יתד עמה ועם ילדלי הקבוצה מצפזם אנך לחנוכת ביתם החדש והנאה.

נצמנה

מיום 24 לדצמבר

האסיפה נפתחה בקטעי אינפורמציה:

א. הגרעין סיים את עבודתו אצלנו ויכלה את שארית זמנו בטיול ובימי עיון. המשמח מכך - קשיים בעבודה ויעברו לפחות כשבועיים עד שהעניינים יתארגנו בלי הגרעין.

החברים פתקשם אם כן, לנהוג בסבלנות ובנדיבות בכל הנוגע לתביעותיהם לסידור העבודה, אשר יהיה מוכרח לנהוג בקפידה יתירה בסידור היום-יומי. החופשה, כמובן, תהיינה עתה מתוכננות ואפשר יהיה לנצלן אך ורק באישור ריכוז העבודה.

ב. עופרה קוגלר פנתה למזכירות וביקשה לשחררה מתפקידה כהנהלת המטבח בשל קשיים חברתיים. לאחר דיונים במזכירות נחבשה עופרה להשאר בתפקידה עוד כחצי שנה. במשך זמן זה ייעשו המאמצים למצוא ממלא או ממלאת מקום לה. הכרונה היא גם לאפשר הפעם השתלמות לאשר יקבל את התפקיד.

ג. אילן הגרי נמצא עתה, כידוע, באנגליה לאחר שאושרה לו חופשה של חודשיים. כאשר אילן לא חזר למועד הוא הוזתר על ידי המזכירות ונחבקש לשוב מיד. על כך השיב אילן וביקש שיאריכו לו את החופשה עד לשנה פנייתו זו של אילן נדונה בישיבה משותפת של המזכירות עם ועדת החברה. בדיון הרבעו גם דעות אחרות, אשר ביקשו בהנמקתן להסתמך על עובדת ניידותם של צעירים ממדינות אחרות, כפי שאנו עדים לה. אולם רוב החברים דחו דעות אלו מכל וכל ומצאו שאין בעניין זה מקום להשוואות. בעוד שהצעירים הנזכרים באים ממדינות מאורגנות ומסודרות, בא הצעיר שלנו ממדינה, שהפרובלימטיקה שלה שונה ומיוחדת במינה ואין אנו יכולים ליישור תקדימים מסוג זה.

אילן השרה בחו"ל כבר ארבעה חודשים נחבקש, אם כן, לחזור מיד הביתה. באם לא יקבל את ההכרעה הישלה ממנו זכותו להברות במשק.

אבי הכיא החלטה זו וביקש את אישורה של האסיפה. וזה אמנם ניתן, אם כי בשמיקה אך 'נרוב מוחלט'.

בחלקה השני של האסיפה מסרו - יואל, סגל וישראל ג. על דיוניה של מועצת הקיבוץ בגבעה-בונד. יש לציין בצער, שלשמיעה דבריהם נשארו בחדר האוכל אך מעטים בלבד.

הרהורים של שומרת לילה

הלילה הראשון - מוצאי שבת. האסיפה נסתיימה. החברים התפזרו. נח גמר כבר לסדר את חדר האוכל והחזיר את הכסאות למקומם, בעיקר מן האגף המערבי... כבר אחרוני האורות ומשחרר שקט. ממשלת הלילה נכנסה לחוקפה. רק פה ושם ציפור חועה מנחרת בצינור עזוב ושם שקט. השו-מרת מתחילה בעבודתה. בודקה, מחקנת שמי-כה שגלשה מן המיטה. מקשיבה לכל לחש-רחש ודרוכה לבאות.

בלילה השני ירד גשם ברכה בלי הפרגה וראה זה פלא - הילדים ישנים יפה, אינם זזים במיטה ונשימתם שלווה וקצובה. הגשם מגביר את שנתם.

השומרת לבושה היטב, סוככת על עצמה במטריה. בוססת היא בזרם המים החזק, שזורם וזורם... היא הולכת מביית לביית ומהרחת - שומר לילה מחוץ לקיבוץ - במפעלים, בערי הפיתוח - בנודאי מעניי העם המה, נכים או לא צלחים לעבודה פי-זית. בודאי רטוב להם ברגליים, בגוף. כמה שונה הדבר אצלנו, שאין אנו עושים עבודה זו או אחרת מחוץ חוסר אונים. אצלנו זו שליחות וחובה חברתית.

בלילה השלישי - ילד חולה מחעורר רבוכה. לא מועילים שידולים ולטיפות. "קראי לי להורים" עומד הוא על שלו וסיבלו היה כה רב, שאפשר היה לבכות יחד עמו... והלכה השומרת לקרוא להורים. זו הפעם הראשונה בחיי שהיא נכשלה כשומרת לילה.

בא האבא, לקח את הילד בזרועותיו וזה נדבג מיד. הוא מלטף את פניו של אביו כאילו רוצה הוא להוכיח, שאמנם מציאות היא זו, שבאמת זכה לאושר הרב הזה. ובלב שאלה - למה כמישור הזה לא חל שינוי? הכל הולך קדימה ולעתים אף אחרה, כדי לספק את המאוריים של החבר, לשפר את התנאים, הדירה, הלבוש ועוד. מאין חבוא הסניגוריה על הילד הקטן, החולה או הכריא הזקוק לבטחון?

לפני שנים בהיותה מטפלת היתה מוצאת בכורך פה ושם ילד מחופר לגמרי מחחה לשמיכה, שהיחה לו מעין מגן ובטחון. כבר אז התעוררו בה ספקות - האם אפשר להכריז מהפיכה על נפש הילד בלי לשאול את פיו?

יום יום יש לברך על שינה של הורים בגנים. ומה על הפעוטונים?

פועה

חוגים איזוריים לספרות

זה מספר שנים נערכים שני חוגים בינקיבוציים לספרות - אחד בצפון והשני בדרום. השתתפו בהם עד כה חברים מן האיחוד ומן הקיבוץ הארצי. השנה הצטרף גם הקיבוץ המאוחד למפעל הרבותי זה ונתארגן חוג נוסף במרכז.

לפני כשבועיים השתתפו מספר חברים שלנו בחוג שנוערך בשדוה-ים והוקדש לספרו של ע. עוז - 'מקום אחר'. צביה כצנלסון ניתחה את היצירה בצורה מרתקת אם גם הרצאתה נתארכה יתר על המידה. בפגישה השניה (התאריך טרם ידוע) ידובר על סיפור של עגנון - 'עידן ועינס' החברים שבכוונתם להשתתף בחוג מן הראוי שיחכונו ויקראו את הסיפור.

חובה נעימה היא לציין את הלבביות ואת היז-הרחבה, בהן נתקבלו באי החוג במועדון הספרות של שדוה-ים.

לא סיפרנו עד כה בעלתנו על עבודתה האמנותית הענפה של חברתנו
מ י כ ל א פ ר ת - אף כי דברים כה רבים מזכירים לנו זאת בלי הרף;
מודעות מרהיבות ומפתיעות במקוריות ביצוען האמנותי מעל לוח המודעות;
הכותרות הנלבבות בעלון; שורת תמונות הכובשות לב רואיהן על הקיר במר-
פאה ועוד דברים רבים. לא עשינו זאת אולי בעיקר משום הסתייגותה מכך
של איכל עצמה.

על כן שמחנו מאד בהגיע לידנו מן החוץ דברי הערכה ושבח חמים
למיכל על עיסוריה שובי הלב והעין בספר שירים של דוד אגמון:

"ה ב א ת י ש י ר"

האם יש שבח גדול יותר לספר ילדים מן העובדה שמחוכ-
נו וצורתו החיצונית אפשר ליהנות במידה שווה? כזהו
ספר השירים החדש של דוד אגמון המעוטר בציוריה של
מיכל אפרת.

התמונות מאירות העינים משכונני ודיפדפתי בספר וחזר-
תי ודיפדפתי. הבסתי בחרגול היושב על עלה ומוכן לז-
ניקה אל עולם ירקרק; קלטתי בקרבי אח אוירת הסגיר
והשלכת הזהובה של תמונה אחרת; שמחתי עם ילדה קטנה
הנושאת בגאוה אח מטריחה מול עננים אפורים, סגולים

ושחורים ממסירים את טיפותיהם; נפתח לנגד עיני עולמו החדש של אפרוח שבקע מביצה
עולם זהוב מואר כולו באור החמה; על תמונה אחרת - ילדה בעלת כובע אדום משוחחת
חוחית ארומת ראש; וציפור - "ציפור שבת" דמיונית, בעלת ציצית ראש ובעלת זנב מזמרה
לה לקראת עולם אגדחי... כל תמונה - בעלת צורה וצבע, תנועה ואיירה. כל תמונה משלי-
מה שיר ומשחלבת עמו גם על ידי העמוד בו מודפס השיר. תמונה-שיר, עיסור מהווים של-
מוח ומדגישים את השתייכותם יחדיו.

איננו מפרנקים מבחינת האילוסטרציות של ספרי ילדים. רבים הציירים שהיו הופכים את
הנושאים הנ"ל לתמונות ממותקות, לקיטש דוחה בגסות צבעיו וצורתו. לכן חשבתי -
ראשית וראשונה עלינו לברך על העיסור היפה והאילוסטרציה הנפלאה של מיכל אפרת.

התמונות משכו לקריאה בשירים. עשרה שירים בספר. הם קצרים ומתארים את החי והצומח
בסביבתו הקרובה הקדומה של הילד. השירים קרובים בנושאיהם וכמעט שווים בהיקפם, אך
שונים בסגנונם.

יש שירים המתאימים לביל הרך (למשל: "אפרוח חדש" ויש שרק לבני שש יהיו מובנים,
למשל: "הכרכום"). פה ושם מתנגנת מליציות שאינה מדברת אל לב הילדים, אך אוירת
השירים הכללית מצטיינת בעדינות הפיוטית. הצלילים מתנגנים, משעשעים בריחמום
ובמוזיקליות קצובה. (האות "ל" מצטלצלת מהשיר "החרגול" על גבעול, על גבעול/
מטפס לו חרגול, מטפס הוא ועולה/קצה לנוח על עלה". וה"כלבלב" - כלבלבי שובבי,
הכהבי, שוכבון, חביבון...").

דוד אגמון הביא שיר לילדים שהשמש זורחת בו, ו"הציפור בצליל ואור" פלד-פלד -
"שבת שלום" מכרכר ו-"על ענף של אזדרכה/קרן שמש מחייכת" והגשם? "כל סיפונת
קצב צליל מנגינה של גיל".

טוב שהילדים יראו את העולם בתמונות של מיכל אפרת וישמעו את הפיוט של הטבע מצלילי
שיריו המתנגנים של דוד אגמון.

מרים רות

למיכל הברכה והשלום,

כל כך שמחתי לציורך בספרו של דוד אגמון "הבאתי שיר", עד כי תיכף החישבתי
וכתבתי עליהם בקורח נלהב ל"ה הגן". ועוד: הרגשתי שאני צריכה באופן ישיר לברך
אותך ולהודות לך על ההנאה שגרמת לי... ועוד אח גורמת לי, כי אני חוזרת דמסתכלת
בספר עוד פעם ועוד פעם.

ועוד פעם - יישר כוחך!

ותודה! וחג שמח!

מרים רות

שער-הגולן 2.12.66